

АЛИАС ГРЕЈС

МАРГАРЕТ АТВУД

Изданието е поддржано од Министерството за култура на Република Македонија и од Советот за уметност на Канада

Canada Council
for the Arts

Conseil des arts
du Canada

БИБЛИОТЕКА – АКВАМАРИН

Главен уредник
Филип Димевски

Лектура
Ирена Ралева

Јазична редакција
Андреј Јованчевски

Наслов на оригиналот:
Margaret Atwood
ALIAS GRACE

Copyright © O.W. Toad, Ltd., 1996

Компјутерска обработка
Бегемот

Графичко уредување
Наталија Лукомска

© Сите права на изданието ги има БЕГЕМОТ ДООЕЛ – Скопје. Забрането е копирање, умножување и објавување на делови или на целото издание во печатени или електронски медиуми без писмено одобрение од издавачот.

АЛИАС ГРЕЈС

МАРГАРЕТ АТВУД

(РОМАН)

превод од англиски јазик

Кристина Димкова

Скопје, 2018

СОДРЖИНА

I РАПАВА ОСТРИЦА	11
II КАРПЕСТ ПАТ	19
III МАЧЕ ВО ЌОШОТ	29
IV ФАНТАЗИЈАТА НА МЛАДИОТ ЧОВЕК	59
V СКРШЕНИ САДОВИ	119
VI ТАЈНА ФИОКА	167
VII ЗМИЈУЛЕСТА ОГРАДА	221
VIII ЛИСИЦА И ГУСКИ	283
IX СРЦА И ПТИЧЈИ ЖЕЛУДНИЦИ	343
IX ДАМАТА ОД ЕЗЕРОТО	393
XI ПАДНАТИ ДРВА	415
XII СОЛОМОНОВИОТ ХРАМ	441
XIII ПАНДОРИНА КУТИЈА	467
XIV ПИСМОТО X	495
XV РАЈСКО ДРВО	521
ПОГОВОР ОД АВТОРОТ	551

За Греам и Џес

Што и да се случило низ годиниве,
Господ знае, ја зборувам вистината кога велам дека лажеш.

– Вилијам Морис
„Одбраната на Гвиневра“

Немам Суд.

– Емили Дикинсон,
Писма

Не можам да ти кажам што е светлината, но можам да ти
кажам што не е... Кој ѝ е поттикот на светлината? Што е
светлината?

– Јуџин МАРЕ,
Душата на белата мравка

I

РАПАВА
ОСТРИЦА

Кога го посетив затворот, во него имаше само четириесет жени. Ова многу зборува за повисоката морална подготовка на послабиот пол. Главната цел на посетата на нивниот оддел ми беше да ја видам славната жена-убиец, Грејс Маркс, за која имав слушнато многу нешта, не само од јавните весници туку и од господата кои ја застапуваа за време на судскиот процес, чија вешта одбрана ја спаси од бесилка, на која нејзиниот кутар соучесник ја заврши својата виновничка кариера.

– Сузана Муди
Живот во чистините, 1853.

Дојди, види го
вистинското цвеќе
на болниов свет.

– Башо.

1

Од чакалот растат божури. Се издигаат низ разлабавените сиви камчиња, нивните пупки го пробуваат воздухот како очи од полжав, потоа набабруваат и се отвораат, огромни темноцрвени цветови, сјајни и блескави како сатен. Потоа се распрснуваат и паѓаат наземи.

Во тој единствен миг пред да се разделат, тие се како божурите во градината пред куќата на г-динот Кинир на првиот ден, само тие беа бели. Ненси ги сечеше. Носеше светол фустан со розови пупки од ружа и здолниште со трислоен карнер и сламена шапка која ѝ го затскриваше лицето. Имаше плитка кошница за да го става цвеќето; се наведна од колковите надолу како дама, држејќи ја половината исправена. Кога нè слушна, се заврте да погледне и си ја стави дланката на грлото како да се уплаши.

Ја наведнувам главата додека одам и одржувам чекор со останатите, погледот надолу, тивко, две по две околу дворот, во коцката направена од високи камени сидови. Ги стегам рацете пред себе; испукани ми се, зглобовите на прстите – поцрвенети. Не се сеќавам кога не биле такви. Врвот на чевлите ми влегува и излегува од под работ на здолништето, сино и бело, сино и бело, ја гризат патеката. Чевливе ми одговараат подобро од сите што сум ги имала претходно.

1851 година е. На следниот роденден ќе наполнам дваесет и четири години. Јас сум затвореничка за пример, не правам никакви проблеми. Така вели сопругата на уп-

равникот, ја наслушнав кога кажуваше. Вешта сум во наслушнување. Ако сум доволно добра и доволно тивка, можеби најпосле ќе ме пуштат; но не е лесно да се биде тивка и добра, исто е како да се држиш за работ на мостот кога веќе си се превртела преку него; не мрдаш, само си висиш, а сепак viseњето ти ја одзема сета сила.

Ги гледам божурите со крајот на погледот. Знам дека не треба да бидат тука: април е, а божурите не цутат во април. Еве сега уште три, токму пред мене, растат од самата патека. Крадешкум ја подавам раката да допрам еден. Сув е на допир и сфаќам дека е направен од платно.

Потоа одам понатаму и ја гледам Ненси, на колена, косата ѝ е падната надолу и крвта ѝ тече кон очите. Околу вратот има бела памучна марама со сини цветчиња, црнинка, моја е. Го подига лицето, ги подава рацете кон мене за милост; малите златни обетки на кои ѝ бев љубоморна ѝ се на ушите, но веќе не ѝ завидувам, Ненси може да си ги задржи, бидејќи овој пат сè ќе биде поинаку, овој пат јас ќе потрчам да ѝ помогнам, ќе ја кренам и ќе ѝ ја избришам крвта со своето здолниште, ќе искинам завој од комбинезонот и ништо од ова нема да се случи. Г-динот Кинир ќе си се врати дома попладне, ќе дојава по патеката и Мекдермот ќе му го земе коњот, г-динот Кинир ќе си влезе во салонот, јас ќе му направам кафе, а Ненси ќе му го однесе на послужавник онака како што таа сака и тој ќе каже, Колку добро кафе; навечер светулките ќе дојдат во овоштарникот и ќе има музика под светлината на ламбата. Јаков Волш. Момчето со флејтата.

Уште малку па ќе стигнам до Ненси, до онаму каде што клечи. Но, не излегувам од колоната, не трчам, продолжувам да чекорам, две по две; и тогаш Ненси се насмевнува, само со устата, очите ѝ се скриени под крвта и косата, и потоа се распрснува во флеку од боја, нанос од црвени платнени цветни ливчиња по камењата.

Си ги ставам рацете врз очи бидејќи наеднаш се стемнува и еден човек стои таму со свеќа, ги попречува ска-

лите што водат нагоре; а сидовите на подрумот се насекаде околу мене и знам дека никогаш нема да излезам.

Ова му го кажав на д-р Џордан кога стигнавме до тој дел од приказната.